

3. Kontseptsiiia natsionalnoho vykhovannia za red. Yu. D. Rudenka [The concept of national education, edited by Yu. D. Rudenko]. 1996. *Education*, 4, p. 7.
4. Ponimanska, T. I., and Dychkivska, I. M. 2007. *Doshkilna pedahohika [Preschool pedagogy]*. Kyiv.
5. Khymych, N. 2008. Na zasadakh khrystyianskoi morali [On the basis of Christian morality]. *Preschool education*, 6, pp. I4–16.
6. Khymych, N. 2009. Vidrodzhuiemo dukhovnist [Reviving spirituality]. *Preschool education*, 12, p. 3.

УДК 378.147:[069:338.488.2:640.4:640.43](045)

РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ У СФЕРАХ МУЗЕЙНОЇ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мілашовська О.І., Шитікова Т.В.

THE ROLE OF UNIVERSITY EDUCATION IN PROFESSIONAL DEVELOPMENT IN THE FIELDS OF MUSEUM AND HOSPITALITY

Milashovska Olha, Shytikova Tetiana

В статті досліджено важливу роль університетської освіти у професійному розвитку в сферах музейної та готельно-ресторанної діяльності. Автор аналізує сучасний стан освітніх програм, які спрямовані на підготовку фахівців для цих галузей, а також вивчає вплив університетської освіти на професійний розвиток випускників та їх успішність на ринку праці. Стаття розглядає ключові аспекти навчального процесу, включаючи академічні програми, практичні навички та можливості стажування, які сприяють формуванню конкурентоспроможних кадрів у галузях музейної та готельно-ресторанної сфер. Вона також розглядає потребу у постійному оновленні навчальних програм та підтримці співпраці між університетами та працедавцями для відповідності вимогам сучасного ринку праці та забезпечення високої якості підготовки фахівців. Наприкінці статті робиться висновок про важливість університетської освіти як ключового фактора у професійному розвитку та підвищенні ефективності роботи у музейній та готельно-ресторанній галузях.

Ключові слова: університетська освіта, музейна справа, готельно-ресторанна справа, підготовка фахівців, майбутні виклики, трансформація.

The article explores the crucial role of university education in professional development in the fields of museum and hospitality management. The author analyzes the current state of educational programs aimed at preparing professionals for these sectors, as well as examines the impact of university education on the professional development and success of graduates in the job market. The article examines key aspects of the learning process, including academic programs, practical skills, and internship opportunities that contribute to the formation of competitive professionals in the museum and hospitality sectors. It also discusses the need for continuous updating of educational programs and

support for cooperation between universities and employers to meet the requirements of the modern job market and ensure high-quality training of professionals. In conclusion, the article emphasizes the importance of university education as a key factor in professional development and improving efficiency in the museum and hospitality industries.

Keywords: *university education, museum affairs, hospitality management, professional training, future challenges, transformation.*

Сучасна університетська освіта функціонує як синергія різноманітних технологій і форм переробки інформації на особистісне професійне знання шляхом нелінійного полілогу. Головним результатом процесу професійної підготовки є гармонійно сформована особистість майбутнього фахівця, здатного відповідати творчим, науково-методичним, організаційно-педагогічним й культурно-мистецьким вимогам суспільства, упроваджувати соціально значущі ініціативи та інноваційні нововведення; мобільно реагувати на соціальні запити, зокрема транслювати власні та світові досягнення у сучасний освітній простір[1]. Сучасний стан університетської освіти в сферах музейної та готельно-ресторанної діяльності є ключовим аспектом для розуміння тенденцій і викликів, з якими стикаються здобувачі вищої освіти та випускники в цих галузях.

Актуальність університетської освіти в сучасному світі є важливою темою для обговорення через постійні зміни в глобальній економіці та ринку праці. Огляд потреб сучасного ринку праці та необхідності адаптації освітніх програм до цих потреб відіграє ключову роль у формуванні ефективної системи вищої освіти. Сучасний ринок праці характеризується швидкими та постійними змінами в технологіях, методах виробництва та управління, а також вимогами споживачів. Ці зміни створюють потребу в постійному оновленні та адаптації кадрового потенціалу до нових умов. У цьому контексті університетська освіта виступає ключовим фактором, який має забезпечити підготовку кваліфікованих фахівців, здатних ефективно працювати в сучасній економіці.

Необхідність адаптації освітніх програм визначається різноманітністю вимог ринку праці. Певні галузі можуть потребувати специфічних навичок або знань, тоді як інші можуть вимагати більш широкого спектру компетенцій. Університети повинні враховувати ці вимоги при розробці та оновленні освітніх програм, щоб

забезпечити випускникам не лише академічні знання, але й практичні навички, які будуть відповідати потребам ринку праці.

Крім того, зростаюча глобалізація економіки вимагає від університетської освіти підготовки фахівців з міжнародним досвідом та розумінням міжкультурних аспектів бізнесу. Університети мають працювати над розвитком програм обміну, міжнародних стажувань та інших можливостей, щоб забезпечити своїм студентам глибоке розуміння глобальних тенденцій та міжнародного бізнесу.

Структура освітніх програм в галузі музейної та готельно-ресторанної справи має велике значення для підготовки майбутніх фахівців. Аналіз структури та складу цих програм дозволяє зрозуміти, які конкретні аспекти та знання здобувачі вищої освіти отримують протягом навчання. Перший крок у аналізі структури освітніх програм – це огляд курсів та модулів, які включені до програми. В галузі музейної справи це можуть бути курси з музейної експозиції, збереження колекцій, культурної та історичної антропології тощо. У готельно-ресторанній справі це можуть бути курси з готельного менеджменту, кулінарії, обслуговування клієнтів тощо.

Наступним кроком розгляду структури та складу програм є аналіз практичних занять та стажування. Деякі програми можуть включати практичні заняття або стажування, які надають здобувачам можливість отримати практичний досвід у справжніх умовах роботи. Це може включати відвідування музеїв, готелів або ресторанів, участь у проектах чи роботу на підприємствах.

Деякі програми можуть також надавати додаткові можливості навчання, такі як курси з іноземних мов, культурологічні екскурсії або участь у конференціях та семінарах, що стосуються сфери дослідження. Оскільки важливим елементом структури освітніх програм є розвиток ключових навичок, таких як комунікація, критичне мислення, креативність, лідерство тощо, аналіз наявних курсів та модулів може вказати на те, яким чином ці навички враховуються в навчальному процесі.

Аналіз сучасних методів навчання та навчальних підходів дозволяє виявити найбільш ефективні та інноваційні способи підготовки фахівців у галузях музейної

та готельно-ресторанної справи. Враховуючи змінність сучасного світу та розмаїття потреб здобувачів, важливо розглянути різноманітні підходи до навчання, які можуть забезпечити ефективне засвоєння матеріалу та розвиток потрібних навичок.

Одним з основних методів навчання в університетах є проведення лекцій та семінарів. Лекції надають можливість викладачам передати основні теоретичні знання, використовуючи різноманітні педагогічні методи, такі як презентації, демонстраційні матеріали та інтерактивні завдання. Семінари спрямовані на практичне застосування знань, обговорення кейсів та спільне розв'язання проблем.

Проектна робота та самостійні завдання стимулюють здобувачів до активного навчання та розвитку творчого мислення. Ці методи дозволяють застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях, розвивати аналітичні та проблемно-розв'язуючі навички.

Інтерактивні методи навчання сприяють підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти, покращенню спілкування та співпраці в групі, а також розвитку критичного мислення. До цього типу методів належать групова робота, дискусії, рольові ігри та інтерактивні вправи.

Завдяки швидкому розвитку технологій, університети активно використовують різноманітні цифрові інструменти та онлайн-ресурси для навчання. Це може включати в себе використання відеоуроків, онлайн-курсів, вебінарів, віртуальних екскурсій та інших інтерактивних засобів.

Ці форми навчання дозволяють здобувачам отримати практичний досвід роботи в реальних умовах та набути необхідних навичок для успішної кар'єри. Це дозволяє їм отримати реальний досвід роботи, розвивати навички взаємодії з клієнтами, партнерами та колегами, а також вирішувати практичні завдання, які можуть виникнути в їхній майбутній професійній діяльності. Практичне навчання може мати різноманітні форми, такі як проведення практичних занять у лабораторіях університетів, відвідування музеїв, готелів або ресторанів для проходження стажування, участь у проектах або робота на підприємствах. Ці форми навчання

дозволяють здобувачам отримати різноманітний практичний досвід у вибраній галузі.

Важливою частиною практичного навчання є стажування в музеях, готелях або ресторанах. Воно дозволяє здобувачам ознайомитися з особливостями роботи в цій галузі, а також здобути цінний досвід, який може бути корисним для подальшої кар'єри. Після завершення практичного навчання важливо провести оцінку отриманих результатів. Це дозволить визначити, наскільки ефективним було навчання та які аспекти можуть бути покращені у майбутньому.

Отже, університети відіграють важливу роль у формуванні майбутніх поколінь фахівців у різних галузях, включаючи музейну та готельно-ресторанну справи. Здобувачі навчаються приймати відповідальність за свої дії, керувати командами та мотивувати інших до досягнення спільних цілей. Лідерські якості є важливим аспектом успішної кар'єри в управлінні музеями та готельно-ресторанній справі.

Список використаних джерел

1. Попович Н. М. Фундаменталізація університетської освіти. *Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (17-18 травня 2017 р.)* / Гол. ред. Т.Д. Щербан. Мукачево, 2017. С.120-121

References

1. Popovych N. M. 2017. The Fundamentality of University Education. *Modern Trends in Science and Education Development in the Context of Deepening European Integration Processes: Collection of Abstracts of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (May 17-18, 2017)*/ Ed. by T.D. Shcherban. Mukachevo, P.120-121.

УДК 002.1:025.12/.178:02(045)

**ДОКУМЕНТНІ РЕСУРСИ, ПОТОКИ, МАСИВИ ТА ФОНДИ ЯК ОБ'ЄКТ
НАУКОМЕТРІЇ, БІБЛІОМЕТРІЇ**

Мовчан К.М., Власенко В.О.

**DOCUMENT RESOURCES, FLOWS, ARRAYS AND FOUNDATIONS AS AN
OBJECT OF SCIENCE METRICS, BIBLIOMETRICS**

Movchan Kateryna, Vlasenko Vladyslav

В статті автори досліджують методи оцінювання та аналізу документних наборів даних, які є ключовими для розуміння наукових тенденцій, інформаційних потоків та інтелектуальних структур в академічному світі. Робота розглядає різні види документних ресурсів, включаючи наукові публікації, патенти, технічні звіти та інші форми наукового змісту, а також методи їх кількісного та якісного аналізу. Особлива увага приділяється використанню бібліометричних та наукометричних показників для оцінювання впливу та значимості цих ресурсів у науковому співтоваристві. Автори обговорюють потенціал та обмеження різних методів оцінки, включаючи цитування, індекси впливу, h-індекс, а також більш новітні підходи, такі як альтметрія. Стаття також розглядає способи класифікації та управління документними фондами, важливість їх організації для ефективного доступу та використання в наукових дослідженнях. Розглядаються питання, пов'язані з цифровою трансформацією документних ресурсів, і вплив цього на методи наукометрії та бібліометрії.

Ключові слова: документні ресурси, потоки, бібліометрія, наукометрія, бібліотека

This article focuses on the analysis of document resources, streams, arrays, and funds in the context of scientometrics and bibliometrics. The authors explore methods of evaluating and analyzing document data sets that are key to understanding scientific trends, information flows, and intellectual structures in the academic world. The work examines various types of document resources, including scientific publications, patents, technical reports, and other forms of scientific content, as well as methods for their quantitative and qualitative analysis.

Particular attention is paid to the use of bibliometric and scientometric indicators to assess the impact and significance of these resources in the scientific community. The authors discuss the potential well as newer approaches such as altmetrics.

The article also considers ways to classify and manage document funds, the importance of their organization for effective access and use in scientific research. Issues related to the digital transformation of document resources and its impact on scientometrics and bibliometrics methods are discussed.

The article concludes with a discussion of the prospects for the development of this area, especially in the context of rapidly changing technologies and the growth of big data, which opens up new opportunities for analysis and evaluation of scientific information.

Keywords: document resources, streams, bibliometrics, scientometrics, library

У сучасному світі інформаційних технологій та швидкого розвитку наукових досліджень величезне значення має аналіз та оцінка наукових ресурсів. Зростаюча кількість наукових публікацій та документів вимагає ефективних методів для їх каталогізації, аналізу та інтерпретації. Наукометрія та бібліометрія, як інструменти для оцінювання наукової продуктивності та впливу, відіграють ключову роль у цьому процесі. Тому розгляд документних ресурсів, потоків, масивів та фондів через призму наукометрії та бібліометрії є надзвичайно актуальним.

Головною метою цього дослідження є вивчення та аналіз документних ресурсів, потоків, масивів та фондів з погляду наукометрії та бібліометрії. Це включає розробку та застосування методів кількісного та якісного аналізу для оцінки наукового змісту, визначення тенденцій та впливу в науковій сфері. Окрім цього, дослідження має на меті виявити новітні підходи та технології для ефективного управління та аналізу цих ресурсів, а також обговорення потенційних перспектив розвитку в цій області.

В останні роки в усьому світі спостерігається сплеск інтересу до так званих «метрій» (бібліометрії, наукометрії, інформетрії, мережометрії, вебометрії, мережевої бібліометрії, інтернет-статистики, алтметрики та ін.). Проблема коректного використання методології даного підходу широко обговорюється науковою спільнотою. Метричні дослідження – кількісний вимір параметрів певної частини документного потоку для виявлення тенденцій його розвитку або відображеного в ньому знання про об'єкт [1, с. 3-10]. Зважаючи на це, «метрії» є важливим джерелом здійснення документних операцій, що дають змогу виявити інформаційне призначення певного документу.

Наукометрія (англ. – scientometrics) – розділ наукознавства, в межах якого здійснюються статистичні дослідження структури та динаміки наукової інформації. Об'єктом наукометрії є наукова сфера суспільства, предметом вивчення експертне

оцінювання та прогнозування дослідницької діяльності на основі моніторингу наукових комунікацій, основним завданням – дослідження публікаційної активності та цитованості авторів наукових праць [2]. Тобто, наукометрія збирає дані про те, як часто публікуються науковці та наскільки активно відбувається цитування праць у галузі науки.

У зв'язку із динамічним розвитком суспільства, що виявляється у глобалізації інформаційно-комунікаційної сфери, відбувається і перебудова вищої освіти, а саме університетських бібліотек. Перед ними ставлять все більші та вищі вимоги. Насамперед стрімко активізувалося питання впровадження нових сфер послуг. Основне їх призначення – моніторинг, аналіз та інтеграція у світовий простір результатів наукових досліджень, з метою сформувати достойний імідж не тільки на території певної країни, а й загалом у світі.

Бібліометрія – це кількісні методи аналізу досліджень, що використовує публікації як показник для оцінки дослідження. Вони також використовуються при вивченні історії та соціології науки, організації та управління інформацією, у законодавстві в сфері науки. Бібліометрія досліджує наступні аспекти публікації: характеристика видання, тобто рік, тип журналу та документа тощо; авторство, включаючи співпрацю між авторами, організаціями, країнами та фундаторами); дослідницькі теми та тематичні категорії цитованість публікації. Існує багато бібліометричних показників. Однак два бібліометричні показники найчастіше використовуються для оцінювання досліджень: Індекс Хірша (або H-індекс) – це бібліометричний показник індивідуального рівня. Він часто використовується при оцінці впливу дослідників. Запропонований Хорхе Хіршем у 2005 році, hindex намагається виміряти як продуктивність, так і цитування результатів досліджень певного автора чи журналу. Altmetrics означає альтернативні метрики. Цей показник намагається вказати впливовість дослідження на основі популярності

результатів у мережі Інтернет, включаючи соціальні медіа [3]. Тобто, бібліометрія покликана дати загальну характеристику тієї чи іншої наукової публікації. Себто, виступає сканером, який аналізує її внутрішню структуру, та відіграє вагомую роль у процесі пошуку необхідних джерел.

Бібліотека, надаючи інформаційну підтримку навчальній, науковій та виховній діяльності, прагне бути активним партнером на всіх стадіях життєвого циклу наукових досліджень вчених університету, сприяє підвищенню рейтингу вищого навчального закладу та формуванню бренду вченого [2, с. 15-16]. Бібліотека виступає основним просвітницьким центром для всіх людей. Вона покликана «піднести людство до висот», тобто збагатити кожного новим знанням. Завдяки наукометричним і бібліометричним методам бібліотека продовжує ефективно виконувати свої функції.

Зважаючи на те, що публікації науковця відіграють найголовнішу роль у його професійній діяльності, то для ефективного простеження за кількістю статей та їх цитування важливе місце посідають наукометричні бази. Вони є важливим інструментом у роботі бібліотек та інших освітніх організацій. Наукова бібліотека Мукачівського державного університету містить у своїй структурі певний консультаційний центр, який створений з метою допомогти науковому працівнику у процесі пошуку видань, що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science. Оновлення інформації у них проходить щоквартально.

Scopus (МФА: [skopus], «скóпус») – бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях. Є однією зі складових інтегрованого науково-інформаційного середовища SciVerse. На січень 2017 р. містить понад 50 млн. реферативних записів. Рубрикатор Scopus (ASJK) має 27 базових тематичних розділів, поділених на 335 підрозділів, політематичні статті індексуються одразу в кількох розділах. Індексує 18,000 назв наукових видань з технічних, медичних та гуманітарних наук 5000 видавців. База даних індексує наукові журнали, матеріали конференцій та серіальні книжкові видання [3]. Як бачимо, основне призначення даної бази –

моніторинг статей, що цитуються.

Web of Science (до 2014 Web of Knowledge) – платформа, на якій розміщено бази наукової літератури і патентів. До 2016 року належала Thomson Reuters. У листопаді 2016 року відділення IP & Science придбано інвестиційними фондами і функціонує як Clarivate Analytics. Web of Science охоплює матеріали з природничих, технічних, біологічних, суспільних, гуманітарних наук і мистецтва [2]. Таким чином, ефективним помічником під час пошуку наукової літератури є саме Web of Science

Наукометрична база даних Scopus Наукової бібліотеки МДУ, включає у себе, перш за все, ту тематику літератури, яка безпосередньо стосується основних спеціалізованих дисциплін, які вивчаються студентами. Зокрема, у ній індексуються журнали, що за фаховим спрямуванням стосуються математики, хімії, фізики, історії, менеджменту, лінгвістики, гуманітарних і соціальних наук, інженерії, механіки, психології, педагогіки тощо. Що стосується джерельних баз Web of Science, то вони так само орієнтовані на задоволення потреб у фаховій інформації.

Підсумовуючи результати здійсненого аналізу, можна підкреслити, що наукометрія та бібліометрія є невід’ємними частинами у функціонуванні будь-якої бібліотеки. Вони дають змогу ефективно організувати наукову роботу, з використанням кількісних і статистичних оцінок документних ресурсів. У діяльності наукової бібліотеки МДУ можемо простежити вдаль поєднання наукометричних і бібліометричних методів, які орієнтовані, перш за все, на студентів та викладачів ВНЗ.

Список використаних джерел

1. Піддубна Л. П. Документ та його основні характеристики: сутність поняття, властивості, атрибути. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Управління*. Київ, 2012. Вип. 1. С. 165–172.
2. Різун В. В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій. *Психолінгвістика*. Київ, 2012. С. 305–314.
3. Соляник А. А. Документальні потоки та масиви: навч. посібник. Харків: ХДАК, 2000. 112 с.

References

1. Piddubna, L. P. 2012. Dokument ta yoho osnovni kharakterystyky: sutnist poniattia, vlastyvoli, atrybuty [The document and its main characteristics: the essence of the concept, properties, attributes]. *Scientific Bulletin of the Academy of Municipal Administration. Series: Management*, 1, pp. 165–172.
2. Rizun, V. V. 2012. Nacherky do metodolohii doslidzhen sotsialnykh komunikatsii [Sketches for the methodology of social communication research]. *Psycholinguistics*, pp. 305–314.
3. Solianyuk, A. A. 2000. *Dokumentalni potoky ta masyvy* [Document streams and arrays]. Kharkiv: KhDAK.

УДК 316.4.063.3/4:004.77:027.7(045)

ІНТЕГРАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ЕЛЕКТРОННОЇ БІБЛІОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТУ

Мовчан К.М., Орлов Д.О., Сабов А.Р.

INTEGRATION OF INFORMATION RESOURCES OF THE ELECTRONIC LIBRARY OF THE UNIVERSITY

Movchan Kateryna, Orlov Dmytro, Sabov Albina

В статті розглядаються ключові аспекти інтеграції інформаційних ресурсів у контексті електронних бібліотек університетів. Основна увага приділяється викликам та можливостям, які виникають при об'єднанні різноманітних цифрових ресурсів, щоб забезпечити ефективний доступ до навчальних та наукових матеріалів для студентів та викладачів які займаються дослідженнями в галузі раннього розвитку дітей та дошкільної освіти, можуть використовувати ресурси електронної бібліотеки для своїх досліджень. Проаналізовано різні технологічні стратегії та підходи, які можуть бути застосовані для поліпшення інтеграції, включаючи використання стандартів метаданих, розвиток інтерфейсів користувачів та застосування штучного інтелекту для поліпшення пошуку та каталогізації матеріалів. Стаття також розглядає питання забезпечення безпеки та конфіденційності при роботі з цифровими бібліотечними системами. Висновки підкреслюють значення інтегрованих ресурсів для підвищення якості освітнього процесу в університетах та подальшого розвитку наукових досліджень.

Ключові слова: інформаційні ресурси, електронні бібліотеки, цифровізація, каталоги, відкритий доступ.

The article discusses key aspects of integrating information resources in the context of electronic libraries at universities. The main focus is on the challenges and opportunities that arise when combining various digital resources to ensure effective access to educational and scientific materials for students and teachers. Different technological strategies and approaches that can be applied to improve integration are analyzed, including the use of metadata standards, the development of user interfaces, and the application of artificial intelligence to enhance searching and cataloging of materials. The article also examines issues of security and confidentiality when working with digital library systems. The conclusions highlight the importance of integrated resources for enhancing the quality of the educational process in universities and further development of scientific research.

Keywords: information resources, electronic libraries, digitalization, catalogs, open access.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>